gemeente
Haarlemmermeer

raadsvoorstel

Onderwerp	Verdeelprocedure zonnecarré en eerste wijziging Legesverordening 2021
Portefeuillehouders	drs. Jurgen Nobel, mr. Mariëtte Sedee-Schuitemaker
Steller	Vincent Bakker- de Bruin, Debby de Rijk
Collegevergadering	7 september 2021
Raadsvergadering	
Raadsvoorstelnummer	2021.0002000

1. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college heeft besloten om:

1. het plafond voor zonneakkers binnen het daarvoor aangewezen zoekgebied 'zonnecarré' vast te stellen op maximaal 300 hectare tot 2030, in lijn met de door de raad vastgestelde Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0) (2021.0000778);
2. de verdeelprocedure vast te stellen waarmee invulling wordt gegeven aan dit plafond, met als belangrijkste onderdelen:
    a. het indienen van een concept participatieplan, ruimtelijk schetsontwerp en verklaring van de grondeigenaar door initiatiefnemers;
    b. na aftrek van initiatieven die de benodigde stukken al vóór publicatie van dit besluit hebben ingediend, wordt de resterende ruimte in het plafond verdeeld in tranches;
    c. openstelling van de eerste tranche start een dag na publicatie van het collegebesluit en loopt tot 31 oktober 2022;
    d. eventuele nieuwe openstelling van een tranche sluit aan bij de herijking van de RES die elke twee jaar plaatsvindt (eerstvolgende in 2023). Een nieuwe tranche staat dan gedurende drie maanden open na vaststelling van de RES.

Het college besluit de raad voor te stellen om:

1. de Legesverordening 2021, eerste wijziging vast te stellen;
2. de extra legesopbrengsten van de initiatieven voor zonprojecten in de Najaarsrapportage 2021 te verwerken.

2. Samenvatting

Het doel van dit voorstel is tweeledig:

1. een nadere uitwerking geven van het plafond voor zonneakkers binnen het daarvoor aangewezen zoekgebied 'zonnecarré', rondom het banenstelsel van Schiphol, en welke procedure wij hanteren voor de verdeling daarvan;
2. het borgen van de dekking van de extra gemeentelijke kosten die gemoeid zijn met de beoordeling en begeleiding van initiatieven voor zonneakkers. Dat start vóór de aanvraag voor de omgevingsvergunning plaatsvindt en loopt door tot het eventueel aangaan van een overeenkomst.

Om dit te bereiken stellen we een plafond vast voor initiatieven in het zonnecarré en geven we duidelijkheid over de voorwaarden en verdeling van de beschikbare ruimte. De dekking van de kosten borgen we via legesheffing door een voorstel voor de eerste wijziging van de Legesverordening 2021.

Daaruit volgen onderstaande fasen die initiatiefnemers van initiatieven voor zonneakkers doorlopen:

- **Fase 0: Verdeelprocedure voor het plafond in het zonnecarré.** Na aftrek van initiatieven die al in de ruimtelijke procedure zitten, wordt het plafond van 300 hectare verdeeld in tranches. Als een initiatiefnemer besluit direct een vergunningsaanvraag in te dienen, moeten wij het initiatief negatief beoordelen.
- **Fase 1: Globaal Haalbaarheidsonderzoek (GHO) grootschalige zonneakkers.** Wij maken afspraken met de initiatiefnemer over het verdere proces en beoordelen het initiatief op hoofdlijnen.
- **Fase 2: Participatie en planvorming**. De initiatiefnemer werkt het initiatief verder uit tot een complete vergunningsaanvraag, samen met de omgeving en relevante betrokkenen. Wij toetsen het participatieplan op basis van het Beleidskader lokaal eigenaarschap (2021.0000755).
- **Fase 3: Ontwerp omgevingsvergunning.** De initiatiefnemer vraagt de omgevingsvergunning aan en – indien mogelijk – worden gemaakte afspraken al vastgelegd in een overeenkomst met de gemeente. De raad besluit over het afgeven van een ontwerp 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) waarna bij positief besluit een ontwerpvergunning ter inzage gelegd wordt.
- **Fase 4: Omgevingsvergunning.** Eventuele zienswijzen worden verwerkt om tot een definitieve vvgb en vergunning te komen. Vóór het afgeven van een definitieve vvgb zijn de gemaakte afspraken vastgelegd in een overeenkomst tussen initiatiefnemer en gemeente. Daarin wordt ook geborgd dat de afspraken met de omgeving worden geformaliseerd in een omgevingsovereenkomst.
- **Fase 5: Na vergunningverlening.** Na verlening van de benodigde vergunning(en) kan een initiatiefnemer rijkssubsidie aanvragen, een omgevingsovereenkomst sluiten met betrokken derden en wordt uitvoering gegeven aan de overeenkomst tussen ons en initiatiefnemer.

De voorliggende eerste wijziging Legesverordening 2021 betreft het heffen van leges voor fasen 1 en 2 en het opstellen van de overeenkomst tussen initiatiefnemer en gemeente en eventuele betrokken derden. De afhandeling van de omgevingsvergunning (fase 3 en 4, met uitzondering van de overeenkomst) wordt vanuit de reguliere legesheffing voor de vergunning gedekt. De kosten voor fase 5 worden vanuit de te sluiten (vervolg)overeenkomst gedekt.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

Met het vaststellen van een plafond en een verdeelprocedure voor zonneakkers in het zonnecarré willen we:

- Onduidelijkheid wegnemen over het plafond tot 2030 en de procedures voor zonneakkers in het zonnecarré. Op dit moment is voor initiatiefnemers onduidelijk of en zo ja welk plafond er geldt voor aanvragen in het zonnecarré en welke procedure wij hier rondom hanteren. Dat schept verwarring.
- De nadruk leggen op kwaliteit en een zorgvuldig proces met de omgeving. Immers, in het beleidskader lokaal eigenaarschap voor zon- en windprojecten (2021.0000755) is het proces vastgesteld dat moet worden doorlopen. Dit betekent onder andere een goede afstemming (via een helder participatieproces) met de omgeving vóór de formele vergunningaanvraag. We willen voorkomen dat initiatiefnemers zo snel mogelijk een vergunningsaanvraag indienen waardoor de kwaliteit van de aanvraag en het proces secundair wordt, zoals beschreven in de genoemde beleidskaders. Voor de volledigheid merken wij op dat deze afstemming onverlet laat dat er formele zienswijzen ingediend kunnen worden tijdens de vergunningprocedure en de (bestuurlijke) afweging voor het al dan niet verlenen van een vergunning.
- Concurrentie tussen initiatiefnemers vanwege onduidelijkheid over het plafond verminderen en initiatiefnemers stimuleren om meer samen te werken op het gebied van ruimtelijke inpassing en aansluitingen op het elektriciteitsnet. Het tweede punt is noodzakelijk om ook eventuele uitbreiding na 2030 mogelijk te maken. De netbeheerder waarschuwt dat dit niet mogelijk is als alle initiatieven een aparte aansluiting realiseren.
- Sneller duidelijkheid creëren voor initiatiefnemers en belanghebbenden over welke initiatieven in het zonnecarré kansrijk zijn. Dit geeft echter geen garanties voor daadwerkelijke vergunningverlening. Die is afhankelijk van de formele toetsing tijdens de vergunningprocedure.

Tegelijkertijd willen we de initiatiefnemers van initiatieven van grootschalige zonneakkers (>10 hectare, conform beleidskader zonneakkers (2020.0000707)) faciliteren voor de omgevingsaanvraag plaatsvindt. Dit gelet op:

- de uitvoering van het beleidskader lokaal eigenaarschap voor zon- en windprojecten. Dit betekent dat initiatiefnemers voor de vergunningsaanvraag met de omgeving (moeten) afstemmen. Hierbij kan de gemeente faciliteren met een GHO en beoordeling van het participatieplan;
- specifieke aanvragen die alleen de gemeente kan doen, zoals een prétoets bij de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en een aanvraag Stimuleringsgebied bij de provincie Noord-Holland;
- het opstellen van een overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Om voorgaande te bereiken stellen we een plafond vast voor initiatieven in het zonnecarré, geven we duidelijkheid over de voorwaarden voor initiatiefnemers bij de verdeling van de beschikbare ruimte, geven we aan hoe de verdeling plaatsvindt en borgen we de extra gemeentelijke kosten die gemoeid zijn met de beoordeling en begeleiding van initiatieven via leges.

Plafond en verdeelprocedure voor zonneakkers in het zonnecarré
Plafond van 300 ha
Het voorstel is om het plafond voor zonneakkers binnen het zonnecarré vast te stellen op maximaal 300 hectare tot 2030, conform de door de raad vastgestelde RES 1.0. De RES wordt elke twee jaar herijkt waaruit mogelijk een bijgesteld plafond ontstaat. Voor het plafond wordt gerekend met het oppervlak van de initiatieven exclusief de polderlintzone en de reserveringen voor de uitbreiding van het groene carré (zoals beschreven in het beeldkwaliteitsplan zonnecarré (2021.0000819)). Het is dus inclusief verdere inpassing en ruimte tussen de zonnepanelen.

Over een plafond in het zonnecarré is al indirect besloten en gecommuniceerd. Het komt voort uit het beleidskader zonneakkers Haarlemmermeer en de RES 1.0. In de Routekaart van het beleidskader zonneakkers is opgenomen dat er in fase 2 (beoogd voor rond 2030) ruimte is voor maximaal 400 hectare aan grootschalige zonneakkers. Deze ruimte is afhankelijk van de ontwikkeling van zon op dak. In de RES 1.0 is aangegeven dat Haarlemmermeer wil beginnen met een eerste fase van circa 300 hectare grootschalige zonneakkers binnen het zonnecarré. De cijfers verschillen omdat de RES 1.0 alleen spreekt van ontwikkelingen binnen het zonnecarré, terwijl er in het zonbeleid ook (beperkte) mogelijkheden zijn voor grootschalige zonneakkers buiten het zonnecarré (bijvoorbeeld het glastuinbouwgebied en PARK 21).

Verdeelprocedure en voorwaarden
Initiatiefnemers van initiatieven in het zonnecarré kunnen zich bij onze gemeente melden om zo mee te doen in de verdeelprocedure. Een initiatief wordt alleen als volwaardig gezien als een initiatiefnemer een concept participatieplan, ruimtelijk schetsontwerp (zie hieronder) en een verklaring van de grondeigenaar indient bij het Ondernemersplein (ondernemersplein@haarlemmermeer.nl). Wanneer er elementen in de stukken ontbreken dan zal de gemeente de initiatiefnemer om aanvulling vragen. Als datum van indiening wordt de datum gehanteerd waarop de stukken volledig zijn aangevuld. Als de initiatiefnemer besluit direct een vergunningsaanvraag in te dienen en niet kan aantonen eerder de noodzakelijke documenten te hebben overlegd, moeten wij het initiatief negatief beoordelen.

Het concept participatieplan en ruimtelijk schetsontwerp moeten op hoofdlijnen voldoen aan de relevante beleidskaders (respectievelijk beleidskader lokaal eigenaarschap en beeldkwaliteitsplan zonnecarré). Ten minste de volgende elementen zijn opgenomen:

- Concept participatieplan:
    - Onderscheid tussen de directe en lokale omgeving.
    - Belanghebbendenanalyse (ook wel 'stakeholderanalyse') met overzicht van de betrokkenen, hun rol en niveau van betrokkenheid.
    - Termijnen van participatie en de voorgestelde vormen, aansluitend bij de analyse.
    - Beschrijving hoe de ruimtelijke inpassing en het lokaal eigenaarschap verder met de omgeving wordt uitgewerkt.
    - Beschrijving van de communicatie met de omgeving.
- Ruimtelijk schetsontwerp:
    - Een bovenaanzicht (kaart) en aanvullende verbeeldingen.
    - Correcte afstanden tot de polderlinten en tussen de rijen met panelen.
    - Beoogde type opstelling (oriëntatie en afmetingen) die de kavelstructuur volgt.
    - Beoogde dwarsdoorzichten en vrije zones langs poldersloten.
    - Eerste aanzet voor de groene inpassing en recreatief toegankelijke randen.

Initiatieven waarvan de bovengenoemde (complete) stukken al vóór de publicatie van het collegebesluit aan de gemeente zijn overlegd, vallen binnen het gestelde plafond voor zover ze cumulatief niet al over het plafond heen gaan. Bij het opstellen van deze nota zijn dat de initiatieven 'Groene Energie Corridor', 'Hoofddorp A5' en 'IJweg' met een gezamenlijke omvang van ongeveer 165 hectare. De resterende ruimte wordt via de volgende procedure verdeeld:

- Openstelling: Initiatiefnemers die nog geen (volledig) concept participatieplan en ruimtelijk schetsontwerp hebben ingediend, kunnen deze vanaf de dag na publicatie van het collegebesluit, tot uiterlijk 31 oktober 2021 indienen.
- Beoordeling: Wij beoordelen in hoeverre er over het gestelde plafond heen wordt gegaan.
- Gewogen loting: Wanneer de ingediende initiatieven cumulatief over het plafond heen gaan, volgt een gewogen loting. Grotere initiatieven hebben (conform het beeldkwaliteitsplan zonnecarré) de voorkeur en krijgen een gewicht naar rato van de aangeboden omvang.

Eventuele nieuwe openstelling sluit aan bij de herijking van de RES die elke twee jaar plaatsvindt (eerstvolgende in 2023). Vanaf de datum na vaststelling van een volgende RES kunnen initiatiefnemers gedurende drie maanden de benodigde stukken aanleveren. Dit geldt in het geval het plafond bij een eerdere openstelling nog niet is gehaald en in het geval het plafond in de nieuwe RES wordt verruimd. De procedure bij een nieuwe openstelling is in beginsel gelijk aan de hierboven beschreven procedure.

Voorafgaand aan de vaststelling van een herijking van de RES, worden initiatieven die binnen een eerder plafond vielen beoordeeld op hun voortgang. Wanneer dit onvoldoende is kunnen wij stappen ondernemen om de beoogde ruimte terug te laten vallen aan het uit te geven plafond.

Wanneer een initiatiefnemer volgens de verdeelprocedure binnen het gestelde plafond past, wil dit niet zeggen dat een omgevingsvergunning zomaar wordt verleend. Er zal nog steeds aan alle gestelde beleidsregels, wettelijke vereisten en uitgangspunten moeten worden voldaan. Wanneer de aanvraag voor een omgevingsvergunning wordt afgewezen, kan er (meer) ruimte ontstaan voor een nieuw initiatief of initiatieven.

Fasen en kosten
Wanneer duidelijk is welke initiatieven voor zonneakkers binnen het gestelde plafond van het zonnecarré vallen, kunnen initiatieven verder vormgegeven en getoetst worden. De procedure die initiatiefnemers van initiatieven voor zonneakkers volgen is (op hoofdlijnen) als volgt:

- **Fase 0: Verdeelprocedure voor het plafond in het zonnecarré.** Zie hierboven.
- **Fase 1: Globaal Haalbaarheidsonderzoek (GHO) grootschalige zonneakkers.** Wij beoordelen het initiatief op hoofdlijnen op de thema's landschap, natuur/ecologie, recreatie, beheer, energiebeleid en participatie/communicatie. Daarnaast wordt bekeken welke zaken rondom het initiatief spelen die het proces complexer kunnen maken, zoals de inzet van gemeentegronden, toekomstige ruimtelijke reserveringen of specifieke aandachtspunten zoals geluidsoverlast. De initiatiefnemer ontvangt een eerste grondhouding en een inhoudelijk advies op hoofdlijnen. Op basis van die informatie besluit een initiatiefnemer wel of niet door te gaan met het project. Wij maken afspraken met de initiatiefnemer over het verdere proces en de bijbehorende kosten.

- **Fase 2: Participatie en planvorming**. De initiatiefnemer werkt het initiatief verder uit tot een complete vergunningsaanvraag, samen met de omgeving en relevante betrokkenen. Wij toetsen het participatieplan op basis van het Beleidskader lokaal eigenaarschap en de initiatiefnemer stemt de communicatie af met de gemeente. Wij starten relevante afstemming met provincie en rijk.
- **Fase 3: Ontwerp omgevingsvergunning.** Voor zonneakkers in strijd met het bestemmingsplan geldt de uitgebreide procedure voor de omgevingsvergunning. De initiatiefnemer vraagt de vergunning aan en – indien mogelijk – worden gemaakte afspraken al vastgelegd in een overeenkomst met ons. De raad wordt gevraagd een ontwerp verklaring van geen bedenkingen (ontwerp vvgb) af te geven waarna bij positief besluit een ontwerpvergunning ter inzage gelegd wordt.
- **Fase 4: Omgevingsvergunning.** Eventuele zienswijzen worden verwerkt om tot een definitieve vvgb en vergunning te komen. Vóór het afgeven van een definitieve vvgb zijn de gemaakte afspraken vastgelegd in een overeenkomst tussen initiatiefnemer en de gemeente. Daarin wordt ook geborgd dat de afspraken met de omgeving worden geformaliseerd in een omgevingsovereenkomst.
- **Fase 5: Na vergunningverlening.** Na verlening van de benodigde vergunning(en) kan een initiatiefnemer rijkssubsidie aanvragen, een overeenkomst sluiten met de omgeving en wordt uitvoering gegeven aan de overeenkomst tussen ons en initiatiefnemer.

Het kostenverhaal voor de ambtelijke begeleiding van initiatieven voor zon is niet apart geborgd. Met het heffen van leges wordt tegemoetgekomen aan het dekken van de (extra) kosten die wij hiervoor maken. Met voorliggend voorstel kan uitvoering worden gegeven aan het heffen van leges voor deze extra gemeentelijke kosten in de fasen 1 en 2 en het opstellen van de overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer. De rest van fase 3 en fase 4 worden vanuit de reguliere leges voor de vergunningen gedekt. De kosten voor fase 5 worden vanuit de te sluiten (vervolg)overeenkomst gedekt.

Voor kleinschalige en middelgrote initiatieven voor zonneakkers (<10 hectare, conform beleidskader zonneakkers), zonnecarports en zon in weg- en spoorbermen, worden ook extra werkzaamheden voor onze gemeente verwacht. Voor deze initiatieven hanteren we een beperkte legesheffing. De extra kosten voor de initiatiefnemers zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Onderdeel	**Leges**
Kleinschalige en middelgrote initiatieven voor zonneakkers (<10 ha), zonnecarports en zon in weg- en spoorbermen	€ 500,-
GHO voor grootschalige zonneakkers (>10 ha) – Fase 1	€ 8.663,-
Begeleiding voor grootschalige zonneakkers en opstellen overeenkomst – Fase 2 en deel fase 3	€ 33.000,-

Deze bedragen staan los van de leges voor de vergunningen strijdig gebruik en bouw en worden daar ook niet mee verrekend.

Met deze procedure volgen we een werkwijze die vergelijkbaar is met de werkwijze die wij volgen voor kleinschalige woningbouw. Ook hier doen wij eerst een GHO waarvoor wij leges heffen (die zijn vastgelegd in de Legesverordening 2021).

3.3 *Wat mag het kosten?*
Aan de uitvoering van deze nota zijn, naast de beschikbare ambtelijke capaciteit, geen kosten verbonden.

3.4 *Wie is daarvoor verantwoordelijk?*
Wij zijn verantwoordelijk voor het vaststellen van het plafond voor grootschalige zonneakkers in het zonnecarré, conform de eerder door de raad vastgestelde beleidsstukken. Daarnaast stellen wij de selectiecriteria vast behorende bij de verdeelprocedure. De raad is verantwoordelijk voor de wijzigingen in de legesverordening waarmee de extra ambtelijke kosten gedekt worden. De portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening is binnen ons college eerste aanspreekpunt voor het plafond en de verdeelprocedure. De portefeuillehouder Financiën is binnen ons college eerste aanspreekpunt voor de legesverordening.

3.5 *Welke overige relevante informatie is beschikbaar?*
Het plafond en de verdeelprocedure worden door de gemeente gepubliceerd via de diverse gemeentelijke kanalen, waaronder op de website 'Nieuwe Energie'. Daarnaast wordt het per mail kenbaar gemaakt aan initiatiefnemers in het zonnecarré die al in contact zijn geweest met onze gemeente en per brief kenbaar gemaakt aan grondeigenaren in het zonnecarré. Van de initiatieven die uiteindelijk binnen het plafond vallen wordt de naam, locatie en omvang gepubliceerd op de gemeentelijke website 'Nieuwe Energie'. Later in het proces wordt deze informatie aangevuld met bijvoorbeeld een verwijzing naar een projectwebsite met informatie over de participatie, het ontwerp en de voortgang van de vergunningenprocedure.

In de communicatie rondom de RES is ook steeds aandacht geweest voor het maximum van 300 hectare aan zonneakkers in het zonnecarré tot 2030. Dit plafond is dus niet onbekend bij omwonenden, initiatiefnemers en andere belanghebbenden. Aan initiatiefnemers die zich recent bij ons hebben gemeld is uitgelegd dat er veel animo in het gebied is. Daarnaast is ook aangegeven dat wij ons nog beraden op de formalisering van de procedures en de bijbehorende extra kosten. Dit is goed ontvangen.

3.6 *Wanneer en hoe zal de raad/het college over de voortgang worden geïnformeerd?*
Na vaststelling van de verdeelprocedure en eerste wijziging van de legesverordening, is de besluitvorming afgerond. Individuele initiatieven voor zonneakkers volgen dan de beschreven procedure om uiteindelijk tot een aanvraag omgevingsvergunning te komen. De raad wordt daarin gevraagd een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) af te geven. Eerst in ontwerp en daarna definitief. Elk initiatief gaat dus apart langs de raad.

3.7 Wat betekent dit voor de Metropoolregio Amsterdam (MRA)?
Dit raadsvoorstel is opgesteld naar aanleiding van de RES. Haarlemmermeer is onderdeel van RES-regio Noord-Holland Zuid. Deze beslaat de MRA-regio minus de Flevoland gemeenten. We stemmen in eerste instantie af binnen de RES-regio.

4 **Ondertekening**

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de secretaris, de burgemeester,

bla

drs. Carel Brugman Marianne Schuurmans-Wijdeven

M. Ruis

Bijlage(n):

- Legesverordening 2021, eerste wijziging